

BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
KANTON SARAJEVO
OPCINSKI SUD U SARAJEVU
Broj: 065-0-P-06-00 4554
Sarajevo: 28.06.2007 godine

Presuda pravosudni
dana 06.12.2013 god
izvršna u odnosu na
prvotuzenog dana,
28.01.2014 god. a u
odnosu na drugo tu
dana 28.06.2007 god

Općinski sud u Sarajevu i to sudija Muratovic Jasmina u pravnoj stvari tužitelja B.Z. iz B. i P.P. iz B., oboje zastupani po zajedničkom punomoćniku **Almi Prnjavorac**, advokatu iz Tuzle, protiv tuženih **RAIFFEISEN Bank d.d. Bosna i Hercegovina** ulica Danijela Ozme br. 3, Sarajevo i **NOVA BANKA A.D. Bijeljina** ulica Svetog Save 46, Bijeljina, radi naknade štete, vsp. 6.159,00 KM, nakon ročišta za glavnu raspravu zaključenog dana 06.06.2007. godine, a odizanog u prisutnosti punomoćnika tužitelja i punomoćnika I. i II. tuženog, dana 28.06.2007 .godine donio je sljedeću

P R E S U D U

Obavezuju se tuženi da prvotuziteljici i drugotuzitelju isplate na ime naknade štete cjelokupan iznos novčane transakcije uplaćen od strane prvotuziteljice na ime drugotuzioca putem „**Western Union**“-a u visini od 6.159,00 KM, a sa zakonskim zateznim kamatama od dana uplate novčane transakcije 04.02.2006. pa sve do isplate te da tužiteljima naknade troškove parničnog postupka u iznosu od 3.828,82 KM, sve u roku od 30 dana.

O b r a z l o ž e n j e

Tužitelji su kod ovog suda dana 04.09.2006.godine podnijeli tužbu protiv tuženih, radi naknade štete. U tužbi je navedeno da je prvotuziteljica u dogovoru sa drugotuziocem odlučila da pošalje putem „**Western Union**“ 3.000,00 Eura na ime drugotuzioca u Italiju. Prvotuziteljica je novac namjeravala poslati da bi drugotuzilac za isti izvršio kupovinu putničkog motornog automobila od J.O. (kojeg je prodavca pronašla na web - auto - oglasniku www.webmobil24.com), ili od nekog drugog prodavca ako drugotuzilac ne ostvari kupovinu od J.O. Prvotuziteljica je prije uplate gore označenog iznosa obavila konsultacije u više banaka u B. da bi dobila pouzdanu informaciju o transferu novca putem „**Western Union**“. Neposredno prije uplate novca prvotuziteljica je pitala službenicu drugotuzene da li postoji mogućnost prevare prilikom transfera, u smisu u da li može podiči novčanu doznaku neko drugi sem drugotuzitelja, na što je službenica odgovorila da „ne postoji mogućnost da neko drugi podigne novac sem drugotuzioca. Prilikom popunjavanja formulara prvotuziteljica je zahtijevala da dodatno osigura doznaku lozinkom, koju bi morala znati samo osoba koja podiže novac, što bankovna službenica nije prihvatila uz objašnjenje da je transfer 100 % osiguran MTCN kodom i da niko ko ne poznaje broj koda neće moći podiči novac, tvrdeći da broj koda poznaje samo bankovna

službenica i prvotužiteljica. Prvotužiteljica je ipak stavila lozinku, koju je službenica korektorom poništila. Prvotužiteljica je takođe objasnila službenici da novac želi poslati u Milano u Italiji, na što je Službenica tvrdila da se u obrazac upisuje samo oznaka države u koju se šalje novac i tek kada je od svih banaka dobila usmena uvjerenja o sigurnosti transfera izvršila je uplatu iznos od 3.000,00 Eura dana 04.II.2006, na primaoca i adresu : P. (.) P., Bar Rieevitoria Cariati Via XX Settembre 41, poštanski broj 87 062 Italia, jer je drugotužilac trebao biti na označenoj adresi radi preuzimanja uplaćene doznake od 3.000,00 Euro, kojom je trebao izvršiti kupnju putničkog motornog automobila (kako je naznačeno gore - u drugom stavu. Međutim drugotužilac nije otišao u dan izvršenog transfera od strane prvotužiteljice tako da je istog dana sa prvotužiteljicom izvršio provjere da li je novac legao, na stranicama Weba „Western Union“, kad a su oboje zajedno primili informaciju da je novac koji je uplaćen iskjučivo na ime drugotužioca podignut, sa nevjericom i misleći da se radi o grešci su pozvali operatera prvotuženog u Sarajevu koji je potvrdio da je novac podignut. Isti dan je drugotuženi izvršio prijavljivanje NN izvršioca; za neovlašteno podizanje novca koji je poslat na njegovo ime i prezime u Italiju; u Policiji u B. u provođenju postupka od strane prvotužiteljice i drugotužitelja radi saznanja činjenica potrebnih za postizanje obeštećenja u vansudskom ili sudskom postupku, tužitelji su saznali da je novac podignut na sasvim suprotnom kraju Italije. Prvotužena je tek nakon mjesec dana od traženja informacije dostavila podatak o mjestu isplate novčane transakcije, na kojem dokumentu se vidi mjesto podizanja novca, ali se ne vide nikakvi podaci o osobi koja je podigla novac, niti kako je utvrđen identitet osobe koja je podigla novac. U odnosu na postavljeni tužbeni zahtjev, punomoćnik tužitelja se pozvao na član 154 pod (I) Zakona o obligacionim odnosima, kojim je utvrđeno : „Ko drugome prouzrokuje štetu dužan je naknaditi je, ukoliko ne dokaze da je šteta nastala bez njegove krivice“ i član 170 (1), istog Zakona, kojim je utvrđeno : „Za štetu koju radnik na radu ili u vezi sa radom prouzrokuje trećem licu odgovara preduzeće u kojem je radnik radio u trenutku prouzrokovanja štete, osim ako dokaze da je radnik u datim okolnostima postupao onako kako je trebalo“. Pravilima „Western Union“-a koja su odštampana na poleđini obrasca kojim se vrši uplata novčane transakcije; koja nije niti predočena prvotužiteljici kod vršenja uplate gore označene novčane transakcije; je označeno da je isključena odgovornost „Western Union“-a na iznose veće od 500 Američkih dolara. Punomoćnik tužitelja smatra da se Pravila ne mogu primijeniti jer su suprotna pozitivnim propisima BiH, a iz razloga jer „Western Union“ nije registrovana banka u BiH, već je ovlastio za pravni promet Banku - prvotuženu, čije poslovanje podliježe legislativi BiH. Shodno prednjem punomoćnik tužitelja je predložio da se udovolji tužbenom zahtjevu tužitelja u cijelosti kao osnovanom.

U pismenom odgovoru na tužbu I.- tuženog od 16.10.2006.godine, I-. tuženi je istakao da u cijelosti osporava tužbeni zahtjev s tim što je odgovorom učinio nespornim činjenicu da je prvotuženi generalni zastupnik Western Uniona, kao što nije sporno da je drugotuženi Nova Banka Bijeljina podzastupnik Prvotuženog. Tužiteljima su bila dostupna pravila slanja novca preko Western Uniona, jer su ista odštampana na poleđini obrasca za slanje novca, koju je prvotužiteljica popunjavala vlastoručno. I sami tužitelji navode u tužbi da su pravila odštampana na poleđini obrasca, pa potpuno neosnovano tvrde da im nisu predočena. Prema navedenim pravilima, redovni transfer novca su dostupni primaocu nekoliko minuta nakon slanja. Nije tačno da je prvotužiteljica popunila obrazac za slanje novca na način kako je to navedeno u tužbi, što se dokazuje obascem za slanje novca. Obrazac za slanje novca popunjava lično pošiljalac. Pošiljalac

novca može tražiti i dodatne usluge identifikacije primaoca, pri čemu dodatne usluge moraju biti od strane pošiljaoca unesene u obrazac za slanje novca. Prvotuziteljica kao pošiljalac novca nije upisala u obrazac niti jedan dodatni element identifikacije primaoca. Bez upisanih dodatnih elemenata identifikacije primaoca, za podizanje novca potrebno je da primalac na mjestu prijema novca zna kome je upućen novac, od koga očekuje novac, iz koje zemlje i koji iznos. Primalac pošiljke sve navedene elemente identifikacije može znati samo ukoliko ih je dobio od pošiljaoca novca. Tužitelji i sami priznaju da su poslove kupovine vozila dogovarali putem Interneta sa vlasnikom vozila koje su namjeravali kupiti iz Italije. U svom dopisu od 10.02.2006.godine upućenom Banci i priloženo uz tužbu kao dokaz tužitelja, tužitelji izričito navode da su prodavca - vlasnika vozila obavijestili da je novac poslat na ime drugotuzitelja. Notorna je činjenica da su poslovanja putem Interneta često predmet prevare i zloupotrebe, pa su se tužitelji upustili u poslovanje preko Interneta na vlastiti rizik. Iz svega navedenog proizilazi da prvotuzeni ni jednom radnjom ili propuštanjem radnje nije prouzrokovao štetu za tužitelju, da je tužbeni zahtjev očigledno neosnovan, te je predložio da se tužitelji odbiju sa tužbenim zahtjevom uz naknad u troškova postupka.

U pismenom odgovoru na tužbu II. Tuženog od 19.10.2006.godine, II. tuženi je istakao da je u tužbi navedeno da su prvotuziteljica u dogovoru sa drugotuziteljem odlučila da putem „Western Union“ pošalje 3.000,00 Eura na ime drugotuzioca u Italiju. Tužitelji takodje navode da je transfer novca izvršen posredstvom drugotuzene. Tuženi u navodima tužbe tvrde da navedeni iznos nikad nije podignut od strane lica naznačenoga u obrascu za prenos sredstava putem „Western Union“. S tim u vezi tužitelji tvrde da je od strane prvotuzenog i drugotuzenog došlo do zloupotrebe čime su tuženi oštećeni i nanijeta im je materijalna šteta. U vezi sa navodima tužbe drugotuzeni želi da naglasi slijedeće. Transfer novčanih sredstava se vrši isključivo u skladu sa pravilima predviđenim procedurama „Western Uniona“. Prvotuziteljica je prilikom ispunjavanja unificiranoga obrasca jasno stavljeno do znanja da jedini koji su upoznati sa brojem koda koji se saopstava prilikom podizanja novca, korisnik usluge (u ovom slučaju prvotuzena) i Službenica banke. Osim toga uvidom u kopiju naloga „Western Union-a“ jasno se može vidjeti da je u istom naznačeno da se prilikom podizanja novca eksplicitno traži identifikacija lica koje je ovlašteno za podizanje novca i to putem lične karte čiji je broj i mjesto izdavanja navedeno u nalogu. Očigledno je iz priloga dostavljenih uz tužbu da je primalac novca da bi podigao novac znao sve tražene podatke te da je isplata novca u skladu sa propisima Western Uniona bila validna pa s tim u vezi očigledno je da drugotuzena ne snosi nikakvu odgovornost za štetu koja je eventualno nastupila po podnosiocu tužbe, odnosno da bi do eventualnog krivca za štetu koja im je nastala tužitelji trebali doći nakon provedenog krivičnog postupka u kom bi se utvrdilo ko je lice koje je umjesto lica navedeno u nalogu podiglo novac. Obzirom na navedeno drugotuzena je predložila da se tužbeni zahtjev tužitelja odbije prema drugotuzenom kao neosnovan.

Izjašnjavajući se na navode odgovora na tužbu I. i II. tuženog, punomoćnik tužitelja je osporio iste kao neosnovane i kontradiktorne dokazima postupka te je u cijelosti ostao kod navoda tužbe i postavljenog tužbenog zahtjeva

U završnom obraćanju sudu punomoćnik tužitelja je istakao da je provedenim dokazima utvrđen kako osnov tako i visina tužbenog zahtjeva kao i odgovornost tuženih za naknadu štete jer je u postupku dokazano da službenica banke II-tuženog nije bila ni na kakvoj osobnoj internoj edukaciji u okviru banke koje je u obavezi da organizira I. tužena koje se odnose na poslovanje sa Western Unionom; a što je greška II. tužene; te da od 2003. do 2006.godine nije radila kao bankovna službenica te da nije bila u tom slučaju niti dodatno educirana niti praktično osposobljena za poslovanje sa novčanim oznakama Western Uniona, što je greška II. Tužene, da je službenica radila na šalteru otprilike godinu dana, a zatim je radila drugi referat, da je prije 2003.godine radila na šalteru, a da 3 godine tj. do 2006.godine nije uopste radila šalterske poslove, a da je samo subotom obavljala poslove nekih šalterskih usluga; znači nije pune 3 godine radila poslove na doznakama Western Union-a, da je pozivala centralu u Sarajevu telefonskim putem radi zaštite lozinke da jeste komunicirala sa I. tužiteljicom i da jeste I. tužiteljica tražila dodatnu lozinku, ali da je nakon njenog razgovora sa centralom u Sarajevu sama I. tužiteljica odustala od lozinke, jer ona smatra da je odustala jer je trebalo platiti posebnu naknadu koji dokaz u njenoj izjavi je kontradiktoran dokazu uvidom u kopiju novčane doznake i nalazu i mišljenju vještaka od 07.02.2007.godine grafološke struke koji je u nalazu istakao da je u novčanoj doznaci vršena prepravka korektorom, a što je kontradiktorno njenoj tvrdnji, da je I. tužiteljica odustala od svoje namjere, da se sjeća da je I. tužiteljica spominjala neki grad, ali ne sjeća se je li to bio Milano, ali da je ona napisala samo oznaku države Italija, da zna da je koristila ona lično korektor i da ne zna da li je dozvoljeno korištenje korektora u popunjavanju doznaka Western Uniona, da joj nije bio potreban niti jedan identifikacioni dokument za II. tužitelja, jer smatra da se u praksi traže samo dokumenti pošiljaoca, da u momentu kada je dobijala instrukcije iz centrale u Sarajevu po broju MTCN koda je pokraj nje bile 2 službenice banke, da je vidjela neke stranke i da smatra da u tom momentu MTCN- kod je mogao biti dostupan njoj lično, osobi iz centrale u Sarajevu I. tužene za koju osobu ne zna da li sjedi sama ili sa više osoba u prostoriji, službenicama koje su pokraj nje i pošiljaocu; koja tvrdnja same bankovne službenice je u kontradiktornosti sa tvrdnjama I. i II. tužene o povjerljivosti novčanih doznaka i o tome da je MTCN kod dodatno osiguranje kad je iz samog iskaza službenice vidljivo da poznatih lica bankovnoj službenici su bila 2 lica bankovna službenika I. tužiteljica kao pošiljalac na šalteru, nepoznate osobe pored I. tužiteljice; i nepoznat broj osoba od strane zaposlenika kod I. tužene koji daju telefonskim putem informacije tj. oznaku MTCN koda; iz kojeg dokaza je vidljivo da je bankovna službenica postupala sa grubom nepažnjom, i sa namjerom a iz razloga jer je sama izjavila da je dva puta telefonskim. putem kontaktirala centralu kod popunjavanja novčane doznake; da je korektor koristila, izbrisala lozinku koju je izdiktirala I. tužiteljica; a da uvidom u novčanu doznaku je vidljivo da je lozinka upisana u pogrešno polje u polje primaoca, te samim time je jasno da je korektorom lozinku izbrisala isključivo iz razloga da bi sakrila grešku koju je napravila prilikom sačinjavanja novčane doznake; da novčanu doznaku nije smjela popunjavati ona već pošiljalac; a kada je preuzela popunjavanje novčane doznake, istu je morala popuniti prema instrukcijama pošiljaoca I. tužiteljice; da je koristila korektor iako je strogo zabranjeno korištenje korektora na novčanim doznakama banaka i da se iste poništavaju na šalteru banaka ukoliko stranka vrši prepravke olovkom ili korektorom; da je označila samo državu, a ne grad iako je isključiva instrukcija I. tužiteljice bila da se novčana doznaka ima isplatiti u Milano, a da je iz provedenog dokaza vidljivo da je novčana doznaka izvršena u Cariati gradu u Italiji, na potpuno suprotnom kraju Italije kod Milana; da bankovna službenica nije uzela niti jedan identifikacioni podatak niti dodatnu oznaku za primaoca novčane doznake P.P. u ličnosti II. tužioca; Ugovorom o podzastupništvu zaključenom dana 27.12.2006.godine je regulisano da je

podzastupnik pod 0. na 3 strani u poglavlju odšteta dužan nadoknatiti svu štetu Western Uniona „bilo kojeg gubitna obaveze štete Koje nastanka kao rezultat bilo kojeg postupka iz poslovanja radnika i predstavnika u pružanju usluga u poslovanju sa Western Unionom i da je u poglavlju pod F utvrđeno da je Ugovorom o podzastupništvu priznata kao ugovorna 3 strana Western Union koji nije potpisnik ovog ugovora. U odnosu na Ugovor o zastupništvu koji je potpisan od strane I. tužene u prilogu podzastupnik poglavlje prvo dok na I. pod „K" regulisana je obavezna obuka radnika koji su dužni da provode zastupnik „zastupnik ce pripremiti obuku podzastupnika i njegovim zaposlenicima za pružanje usluga prenosa novca uključujući pravilno održavanje i kontrolu evidencija". Takođe u prvom prilogu pod 0. u poglavlju Obeštećenje je utvrđeno da ce podzastupnik „obešteti i preuzeti odgovornost na sebe i štiti i sebe i Western Uniona od odgovornosti za štete, odluka, kazni, isključujući ali ne i ograničavajući naknade za advokatske usluge koji je pretrpio i platio zastupnik Western Uniona putem tužbe potraživanja namirenja, a kao rezultat bilo koje radnje ili propusta od strane zastupnika ili njegovog uposlenika.", a u poglavlju pod P. je regulisano „uvjeri osiguranja" „da ce se zahtijevati da pruži dokaz osiguranja ili drugo osiguranje koje je prikladno da se zaštite interesi Western Uniona i zastupnika za svo vrijeme poslovanja" , misli se na osiguravajuće ovlastene kuće. U osnovnom ugovoru od tačke 11 do tačke 16 je regulisan odnos za obeštećenje koja obestecenja se vrse isklucivo u doznakama poslovanju Western Uniona, gdje je utvrđeno da zastupnik i podzastupnik odgovaraju za sve štete uzrokovane grubim nemarom ili namjerno vršenje nekih radnji od strane nekih zastupnika ili podzastupnika. Takođe je regulisano u članu 12. osnovnog ugovora i da je za obuku I. tuženog koju obuku mora organizovati I. tuženi i sav teret je na I. tuženom za educiranje zaposlenika na poslu novčanih doznaka Western Uniona. U članu 13. je regulisana obaveza osiguranja kod osiguravajuće kuće od strane zastupnika I. tužene koja je odgovorna prema Western Union-u da obezbijedi osiguranje kod osiguravajuće ovlastene kuće na teritoriji Federacije BiH za sve usluge i štete koje nastanu u poslovanju novčanim doznakama putem Western Uniona i da je članom 14. regulisano da je obaveza osim da se izvrši osiguranje i da se izvrši edukacija da je obaveza zastupnika da traži suglasnost od Western Uniona da zaključi Ugovor sa bilo kojim podzastupnikom što je u konkretnom slučaju 11. tužena i članom 16. je regulisano da se zastupnik odriče bilo kakvih potraživanja ili bilo kakvog imuniteta a u odnosu na poslovanje koje ima sa Western Uniona, iz kojih odredbi je vidljivo da su I. i II. tužena sve odredbe prekršili, tako da nisu izvršili obuku radnika u konkretnom slučaju S.P.,jer ista nije prošla obuku koju je bila obaveza da izvrši I. tužena, da nema kod ugovora o podzastupništvu potpisa od strane Western Uniona (iako je potrebna suglasnost Western Uniona), da niti I. i II. tuženi u sklopu provođenja dokaza nisu ponudili ugovor zaključen sa osiguravajućom kućom na teritoriji F BiH u smislu osiguranja novčanim doznakama Western Uniona. U odnosu na odredbe ZOO-a 154/1 i 170 pod 1. za štetu na radu koji učini radnik trećem licu odgovara preduzeća osim ako dokaže da je radnik poslovao sa dužnom pažnjom - u konkretnom slučaju sama radnica u izjavi je dokazala da nije postupala sa dužnom pažnjom, a zaključiti se može da nije bila dodatno educirana i u odnosu da nije imala dovoljno prakse da radi sa doznakama Western Uniona te u odnosu na izloženu pravnu dokumentaciju po mišljenju punomoćnika tužitelja je jasno iz kojih pravnih osnova proizilazi odgovornost I. i II. tužene, u odnosu na ugovor o zastupanju i ugovor o podzastupništvu u odnosu na ZOO-a i odnosima Zakona o bankama RS Službeni list RS broj 43/03 član 86 gdje je obaveza Agencije za bankarstvo da kontroliše sve ugovore iz dozvole izdate za rad bankama na teritoriji RS. Punomoćnik tužitelja je konačno predložio da se u cijelosti usvoji tužbeni zahtjeva i da se tuženi obaveze na naknadu troškova parničnog postupka.

Punomoćnik I. tuženog je u završnom obraćanju sudu je izjavio da sve banke, pa i I. tužena posluju u skladu sa entitetskim zakonima o bankama i propisima entitetskih agencija za bankarstvo koje vrše redovite kontrole poslovanja banaka i superviziju rada banaka, a time i svih ugovora koje banke zaključuju sa trećim licima u konkretnom slučaju i Ugovora I. tužene sa Western Unionom pa pri tome agencije za bankarstvo nisu arhive banaka i ne postoji obaveza banaka da ugovor arhiviraju u agenciji. Western Union posluje više od 130 godina i prisutan je u 200 zemalja širom svijeta, a u BIH veliki broj banaka pruža usluge Western Uniona. Stoga su potpuno neosnovani proizvoljni i neargumentovani navodi tužitelja da su I. i II. tužena mimo dozvola nadležnih agencija za bankarstvo dovele Western Union u monopolistički položaj. Predmet ovog spora nije ugovor koji je I. tužena potpisala sa Western Unionom. Predmet spora je konkretan posao transfera novca koji se desio na teritoriji BIH, a prema Ugovoru zaključenom između I. tužene i Western Uniona na teritoriji gdje se vrši transfer primjenjuje se pravo te teritorije. Primjena prava BIH nije bila osporena ni od I. tužene ni od II. tužene i zbog toga se I. tužena protivila izvođenju ovog dokaza smatrajući da nije predmet spora kao i da nije uopće sporna primjena prava za konkretnu transakciju, pa je nije trebalo ni dokazivati, a time i stvarati nepotrebne troškove prevođenja. Tužitelji pogrešno tumače i pravila Western Union-a tvrdeći da su navedena pravila da Western Union odgovara za štetu do visine od 500. dolara iznos od 500 dolara je maksimalni iznos na koji se Western Union ograničio na ime naknade eventualne štete, ali ne isključuje obavezu refundiranja osnovnog transfera i naknade za transfer u slučaju utvrđene odgovornosti Western Uniona ili njegovih zastupnika. I. tužena osporava navode tužitelja da nisu bila poznata pravila pranja novca preko Western Uniona. Tužitelji su po vlastitom priznanju - dopis tužiteljice Z.B upućen I. tuženoj 10.02.2006.godine obišli dan prije nego što su novac poslali preko tužene više banaka koje nude usluge Western Uniona sa ciljem da se informisali o uslovima slanja novca. U svim bankama su dostupni svi formulari za slanje novca putem Western Uniona sa pravilima izloženi su na pultovima i dostupni svim klijentima bez ograničenja i obaveze da ih koriste. Vještak grafolog je utvrdio da je zaposlenica II. tužene ispunila obrazac i u dijelu koji u pravilu popunjava klijent, ali isto tako utvrđuje da je zahtjev za slanje novca potpisala tužiteljica Z.B. čime je pristala za sadržaj upisanog teksta. Tužitelji su po vlastitom priznanju poslovali putem interneta odnosno dogovarali kupovinu i način kupovine vozila sa nepoznatom osobom, iako je opće poznato da je poslovanje putem interneta krajnje rizično. Iz potvrde o prijemu novca proizilazi da je P.P. podigao novac. Primalac je poznavao zaštitni MTCM kod bez kojeg je novac nemoguće podići, a kod je poznavao pošiljalac. Pri tome ne treba zanemariti činjenicu da su se tužitelji po vlastitom priznanju dvoumili na koji način će obaviti kupovinu vozila preko prodavca ili direktno. Sa prodavcem su putem interneta razmjenjivali informacije, dogovarali detalje da bi se u posljednjem momentu odlučili da tužitelj P. lično preuzme novac u Italiji, pokušavajući da pronade i druge kupce. Preko I. tužene nije obavljen sporni transfer. U transferu nije učestvovao zaposlenik I. tužene, a po ugovoru o podzastupništvu zaključenom između I. i II. tužene isključena je odgovornost I. tužene kao zastupnika odnosno podzastupnik je odgovoran za sva sredstva koja dolaze u njegov posjed. Iz svega navedenog iz odgovora na tužbu i priloženi dokaza I. tužena smatra da je dokazala da ne postoji odgovornost I. tužene, te predlaže da se tužba i tužbeni zahtjev u odnosu na I. tuženu odbije u cijelosti.

U završnom obraćanju sudu punomoćnik II. tuženog je izjavio da glavnoj raspravi, nakon izlaganja predloženih svjedoka, uvidom u materijalne dokaze i provedenog vještačenja, II. tuženi smatra da

je nesporno utvrđeno da tužbeni zahtjev nema osnova. Po II. tuženom su nesporno utvrđene slijedeće činjenice. Tužiteljima su bila poznata pravila slanja novca putem Western Uniona, jer su u svojim iskazima ali i dopisima I. tuženoj naveli da su se danima prije slanja novca raspravljali o uslovima, načinu i postupku slanja novca. Ili. tužitelj u svojoj izjavi na glavnoj raspravi potvrdio je da je prije slanja novca jedna od banaka u kojoj je boravio bila filijala I. tužene. Opšte poznata činjenica koju ne treba dokazivati je da se u svim filijalama I. tuženog kao generalnog Zastupnika Western Uniona na pultovima nalaze obrasci za slanje novca. Na poleđini istih su jasno odštampani uslovi slanja kao i upozorenje za kakav vid slanja novca je ovaj sistem predviđen, a da ga treba izbjegavati u transakcijama vezano za poslovanje sa nepoznatim licima. Sve i da nisu pročitali odštampana uputstva ista su im saopštenja kada su došli na šalter II. tužene i od radnika II. tužene koja po sopstvenoj izjavi od 2003. do 2006. godine svake subote rad i na navedenim poslovima i koja je za te poslove prošla internu edukaciju u okviru banke su upozoreni na mogućnost zloupotrebe njihovog povjerenja od strane lica sa kojima su kontaktirali očigledna je i nesporna činjenica da su se tužitelji upustili u određene dogovore oko finansijskih transakcija sa nepoznatim čovjekom do čije adrese su došli putem interneta i to se može vidjeti iz dopisa koje su poslali I. tuženom a koji su kao materijalni dokazi priloženi u spisu. Radnica na šalteru II. tuženog je izjavila da je u potpunosti postupila sa procedurama svoje banke, te je potvrdila da je tužena prilikom slanja novca odustala od zaštite transakcije putem test pitanja. Konačno I. tužiteljica je svojim potpisom potvrdila da pristaje na uslove slanja novca putem Western Uniona te na taj način se saglasila sa sadržajem unijetim na popunjenom obrascu. Ono što je II. tuženom zaista nejasno su određene protivječnosti koje su navedene i u tužbi, ali do kojih se došlo i u samom postupku, a za koje smatra da se ne bi trebalo olako preći preko njih. U tužbi je eksplicitno navedeno da je II. tuženi imao namjeru na dan uplate krenuti za Italiju a na postavljeno pitanje na glavnoj raspravi da li je obezbijedio način kako bi došao do Italije izjavio je da je očekivao garancije strica koji je državljanin R Švajcarske. II. tužitelj je državljanin BIH a opšte je poznata činjenica kakav je vizni režim sa Italijom. II. tužitelj ne ulazi u motive i namjere tužitelja na sta uostalom i nema pravo, ali je nejasno zašto su tužitelji obavještavali lice sa kojim su kontaktirali oko kupovine automobila o iznosu koji je poslat, danu slanja i načinu preuzimanja. Potpuno je nejasno zašto bi bilo ko, ko po sopstvenoj izjavi ima namjeru da pogleda i druge automobila obavještavao vlasnika i potencijalnoga prodavca samo jednog od njih o jednoj vrlo ličnoj stvari kao što je način prebacivanja novca. Obzirom da je u toku postupka kao motiv za to obavještavanje navedena garancija tužitelj se pita zar nije dovoljna garancija o ozbiljnosti kupnje potencijalom prodavcu. To što kupac želi da lično prede ne bas tol iko mali broj kilometara. Lice sa kojim su tužitelji kontaktirali po njihovoj izjavi je znao iznos novca koji je poslat, zemlju slanja, a obzirom da je znao imena tužitelja sa kojima je po sopstvenim iskazima i materijalnim dokazima koji su uz tužbu dostavljeni danima komunicirao nije mu bilo teško znati na čije ime i od koga je novac poslat. Na žalost u ovom slučaju ime i prezime II. tužitelja je veoma često i pretpostavimo da je taj novac u Italiji uz određen u identifikaciju mogao podići bilo ko ko ima takve podatke. Dakle po II. tuženom je nesporno da je obrazac za slanje novca zadržao sve potrebne podatke, da je I. tužiteljica potpisom potvrdila njegovu sadržini u i uslove pod kojima novac šalje. Da je upozorena od strane ovlaštenog radnika na rizik transakcije, da je za podizanje novca u Italiji licu koji podiže novac morao znati takve stvari, kome je upućen novac, od koga očekuje novac, iz koje zemlje dolazi novac i koji je iznos novca uplaćen. Kroz iskaze svjedoka te kroz materijalne dokaze je jasno da se lice koje se predstavilo kao prodavac automobila mogle biti poznate sve nabrojane stvari. Pa kako II-tuženi

smatra da ne postoji osnov zbog kojih bi trebao biti odgovoran za nastalu situaciju to je konačno predložio da sud tužbeni zahtjev odbije u cijelosti kao neosnovan.

U toku dokaznog postupka provedeni su dokazi saslušanjem I. i II. tužitelja, u svojstvu parničnih stranaka, saslušanjem u svojstvu svjedoka P.S, te čitanje pismene dokumentacije i to Ugovor zaključen između Western Union i Raiffeisen bank, zahtjev prvo tužiteljice upućen prvo tuženoj 06.02.2006.godine, zahtjev prvo tužiteljice upućen prvo tuženoj dana 10.02.2006.godine, odgovor prvotuzene od 21.03.2006.godine, zahtjev tužene reklamacija upućen Interpolu policiji B., Agenciji za bankarstvo Republike Srpske sa prodajama pošiljke, potvrda policije B. od 19.04.2006.godine, o prijavi P. M. P. izvršenog dana 04.02.2006.godine, potvrda o uplati i isplati doznake od 3.000 EURA, odgovor drugo tužene tužiteljima, dopis Agencije za bankarstvo Republike Srpske Agenciji za bankarstvo Federacije BiH od 1.05.2006. hr. 03-467-5-06, dopis od Agencije za bankarstvo F BiH od 29.05.2006.godine pod br. 04-2-544/06, oznaka naziva lokacije gdje je izvršena doznaka Western Uniona «Bar Rice vitoria» grad Cariati, bjanko obrazac za slanje novca, obrazac za slanje novca od 04.02.2006., Ugovor o podzastupništvu od 01. I 0.2002.godi ne zaključen između prvo tužene i Nove banke, potvrda o prijemu novca na ime P.P. od 04.02.2006.godine, Nalaz i mišljenje stalnog sudskog vještaka grafologa Caldarevic Ramiza od 07.02.2007.godine, pa je ovaj sud ocjenom provedenih dokaza, analizom svakog dokaza pojedinačno, a dovodeći ih u međusobnu vezu, na osnovu utvrđenog činjeničnog stanja, temeljem člana 8. Zakona o parničnom postupku, donio odluku, kao u izreci presude iz slijedećih razloga :

Tužbeni zahtjev tužitelja je osnovan.

Ovakav stav suda temelji se na činjenici da tužitelji postavljenim tužbenim zahtjevom traže isplatu naknade štete u visini iznosa pričinjene štete od 6. 159,00 KM.

Osnov odgovornosti tuženih za naknadu štetu tužitelji temelje na odredbama člana 154 i 170 ZOO-a, a u vezi sa odredbama Ugovora o zastupništvu zaključenog dana I 2.07.2004.godine, te odredbama Ugovora o podzastupništvu od dana 0 I . I 0.2000.godine.

Ugovor o zastupništvu / osnovni ugovor / je zaključen između I. tuženog Raiffeisen banke d.d. Sarajevo i Western Union, i u poglavlju Ugovora pod 0. pod nazivom „obeštećenje" je regulisano da ce podzastupnik obeštetiti i preuzeti odgovornost na sebe i štititi zastupnika i Western Union od odgovornosti od bilo kakvog troška, odgovornosti, štete, sudske odluke, kazne ili globe, a uključujući, ali ne ograničavajući se na razumne advokatske naknade koje je pretrpio iii platio zastupnik i Western Union putem tužbe, potraživanja, namirenja iii drugačije, kao rezultat bilo koje radnje ili propusta od strane podzastupnika ili njegovih zaposlenika ili posrednika u vezi sa njegovom pon udom usluge prijenosa novca po ovom ugovoru. Ugovorom o podzastupništvu je pod tačkom 0. Poglavlja „odšteta" regulisano da će podzastupnik naknaditi štetu u štitit će zastupnika i Western Union od bilo kojeg gubitka, obaveze, štete, presude, kazne iii globe, uključujući ali se ne ograničavaju na objektivne pravne naknade koje je imao ili platio zastupnik i Western Union putem tužbe, reklamacije, odluke iii na neki drugi način, kao rezultat bilo kojeg postupka iii njegovih radnika ili predstavnika u pružanju usluga prema ovom Ugovoru. Pod tačkom N. istog Ugovora, regulisana je odgovornost

podzastupnika za sva sredstva koja dolaze u njegov posjed, te će isti platiti zastupniku sve gubitke nastale iz zloupotrebe, krađe, pljačke, falsifikovanja, otimačine [...] Ostalih sličnih neuobičajenih uzroka gubitka i nadoknadit će zastupniku i Western Unionu sve konsekvantne obaveze, gubitke i troškove koji su imali zastupnik i Western Union. Tačkom P. Ugovora o podzastupništvu je u poglavlju „osiguranje i sigurnosne potrebe“ propisano da od podzastupnika će se tražiti da obezbijedi dokaz o osiguranju ili neko drugo obezbjeđenje adekvatno za zaštitu interesa zastupnika i Western Uniona u svakom trenutku. Tačkom 13. Ugovora o zastupništvu je regulisana obaveza osiguranja zastupnika kod osiguravajuće kuće sa ciljem zaštite kako zastupnika tako i Western Uniona kao dodatnog osiguranika od i protiv bilo kakvih potraživanja uključujući osobnu ozljedu, štetu na imovini, prevaru, krađu i pljačke koje mogu proizici u vezi sa uslugom prijenosa novca i ii na poslovnim prostorima. Ni jedna strana neće biti odgovorna za bilo koje neispunjenje ili kašnjenje u vršenju svojih obaveza po ovom Ugovoru ako i do mjere da je takvo neispunjenje ili kašnjenje uzrokovano višom silom, te se Western Union i zastupnik odriču bilo kakvih potraživanja ili bilo kakvog imuniteta u odnosu na poslovanje koje ima sa Western Union kako to propisuje i odredba člana 13. Ugovora o zastupništvu. Slijedom prednjeg nesporno se u postupku utvrđuje da je označeni I. tuženi Raiffeisen bank d.d. Bosna i Hercegovina shodno zaključenom Ugovoru, zastupnik Western Uniona, a da je II. tužen i Nova banka AD Bijeljina po osnovu zaključenog Ugovora o podzastupništvu od 01.10.2000.godine, podzastupnik I. tuženog, iz čega slijedi da je Western Union isključen od odgovornosti za naknadu štete za koju štetu odgovoraju tuženi, a shodno činjenici da tuženi u postupku nijedni m dokazom nisu dokazali da je Ugovor o podzastupništvu potpisan i od strane Western Uniona, odnosno, da je na Ugovor od 01.10.2000.godine data saglasnost niti su u sklopu provedenih dokaza tuženi ponudili dokaz - Ugovor zaključen sa osiguravajućom kućom na teritoriji F BiH u smislu u osiguranja novčanih doznaka Western Uniona.

Nije sporno, a što je utvrđeno analizom navoda tužbe, te odgovora na tužbu, da je I. tužiteljica dana 04.02.2006 godine, izvršila transfer iznosa novca kod II.- tuženog u iznosu od 3.000,00 EUR-a i proviziju za transfer u iznosu od 149 EUR-a, putem Western Uniona na ime II.- tužitelja, a za transfer u Italiju. Transfer novca je izvršen u namjeri da II. tužilac izvrši kupovinu motornog vozila od prodavca J.O. i ii nekog drugog prodavca u Italiji ako se od istog ne ostvari kupovina. Nije sporno da su tužitelji prije slanja novca obavili razne konsultacije u više banaka radi dobivanja pouzdane informacije o transferu novca putem Western Uniona. Analizom iskaza I. tužiteljice i svjedoka P.S., se utvrđuje da je svjedok kao bankovni Službenik II. tuženog prilikom postupka slanja novca od strane I. tužiteljice izvršila lično popunu novčane doznake Western Uniona na 5alteru II. tL1zene, a koja činjenica je u cijelosti potvrđena nalazom i mišljenjem vještaka grafološke struke Caldarevic Ramiza od 07.02.2007.godine, a od strane tuženih nije dovedena u sumnju, te je utvrđeno da je na novčanoj doznaci I-tL1ziteljica izvršila samo potpisivanje sadržaj popunjene doznake od strane službenika banke.

U odnosu na popunjenu novčanu uplatnicu Western Uniona, a uvidom u istu je vidljivo da na mjestu primaoca je upisano ime II. tužitelja bez ikakvih identifikacionih podataka sa oznakom države Italija, bez oznake grada u koji se ima izvršiti isplata novčane doznake te da je u dijelu novčane doznake u polje pod oznakom „poruku koju treba predati“-polje primaoca korektorom izbrisan podatak od strane bankovne službenice što je protivno načinu popunjavanja novčanih doznaka banke.

Prema podacima spisa i sadržaju pismena gdje je izvršen prijem transfera Western Uniona u iznosu od 3.000,00 Eura se utvrđuje da je novčani transfer isplaćen licu NN LI gradu Cariat, poštanski broj 87062 dana 04.02.2006 godine, iz čega proizilazi da II-tužitelj nije primio niti preuzeo novčanu pošiljku zbog čega se II tužitelj, dana 04.02.2006 godine obratio Policiji radi podnošenja prijave protiv NN osobe što potvrđuje sadržaj potvrde od dana 19.04.2006 godine iz čega proizilazi da je za tužitelje nastupila šteta u visini i umanjenja njihove zajedničke imovine I vanbračni supružnici I u visini izvršenog transfera novca pa sud ocjenjuje da su tužitelji aktivno legitimisani za podnošenje tužbe za naknadu štete.

Pojam štete je regulisan članom 155. Zakona o obligacionim odnosima, te je propisano da je šteta umanjenje društvenih sredstava, odnosno nečije imovine (obična šteta) i sprečavanje njihovog povećanja (izmakla korist), kao i nanošenje drugome fizičkog ili psihičkog bola ili straha (nematerijalna šteta).

Dakle šteta je nepovoljan rezultat dejstva protupravne radnje na imovinskim pravima i imovinskim interesima nekog lica. Da bi se za štetu odgovaralo, potrebno je da između nastale štete i protupravne radnje postoji uzročna veza. Članom 154. Zakona o obligacionim odnosima tačkom 1 je regulisano „Ko drugome prouzrokuje štetu, dužan je naknaditi je, ukoliko ne dokaze da je šteta nastala bez njegove krivice". U konkretnom slučaju osnov odgovornosti tufonih se temelji na krivici a shodno odredbi člana 170. Zakona o obligacionim odnosima, koji propisuje da za štetu koju radnik u radu ili u vezi sa radom prouzrokuje trećem licu odgovara organizacija udruženog rada u kojoj je radnik radio u trenutku prouzrokovanja štete osim ako dokaze da je radnik u datim okolnostima postupao onako kako je trebalo. Šteta tužiteljima je prouzrokovana povodom rada zaposlenika II tuženog te uslijed propusta tuženih prilikom izbora službenika odnosno nadzora nad radom izabranog službenika,

Obaveza I. tužene je bila da organizira edukacije za službenika banke koje se odnose na poslovanje sa Western Unionom; a što je obaveza i II. tužene a koje obavezu SU preuzete zaključenjem ugovora o zastupništvu i podzastupništvu jer se analizom iskaza bankovne službenice P.S. utvrđuje da ista od 2003. do 2006.godine nije radila kao bankovna službenica dakle nije bila dovoljno educirana niti osposobljena za poslovanje sa novčanim oznakama Western Uniona, jer je kao službenica radila na šalteru otprilike godinu dana, a zatim je radila drugi referat, te do 2006.godine nije uopšte radila šalterske poslove, a samo je subotom obavljala poslove nekih šalterski usluga što znači da nije pune tri godine radila poslove na doznakama Western Uniona, zbog čega je prilikom popunjavanja doznake I-tužiteljice, pozivala centralu u Sarajevu telefonskim putem radi konsultacije u pogledu zaštite lozinke jer je I. tužiteljica tražila dodatnu lozinku, i nakon razgovora sa centralom u Sarajevu je obavijestila I tužiteljicu da je transfer novca siguran i da joj nije potrebna dodatna lozinka zbog čega je na doznaci izvršena prepravka korektorom kako to potvrđuje svojim iskazom I-tužiteljica. U novčanoj doznaci je službenica napisala samo državu primaoca pošiljke a ne i grad, iako je to bila isključiva instrukcija I. tužiteljice kao pošiljaoca a, shodno izjavi I-tužiteljice saslušane u svojstvu parnične iz čega slijedi da Službenik banke, II-tuženog nije bio u cijelosti osposobljen, za poslovanje sa novčanim doznakama Western Uniona, što je propust banke u kojoj je Službenik zaposlen jer je uslijed propusta izbora službenika odnosno adekvatnog nadzora

tuženih I kroz sistem obuke-edukacije /te nepažnje službenika pri obavijanju radnih zadataka tzv. stručne nepažnje / *culpa specialis* / pri obavljanu poslova svoje struke Službenik nije upotrijebio pafiju koju upotrebljava pažljivo lice njegove struke a što dovodi do građansko pravne odgovornosti za naknad u štete. Tuženi u postupku, provedenim dokazima nisu dokazali da postoje osnovi za isključenje njihove odgovornosti te da je Službenik postupao onako kako je trebalo postupati to sud nalazi da su u konkretnom slučaju ispunjeni uslovi za udovoljenje tužbenom zahtjevu u smislu člana 154 a u vezi sa članom 170 ZOO-a.

Pozivanje II. tuženog na pravila Western Uniona, te na činjenicu da je I. tužiteljica bila upoznata u cijelosti sa pravilima transfera novca, da se saglasila sa sadržajem popunjene novčane doznake svojeručnim potpisivanjem doznake, po ocjeni suda nisu relevantne okolnosti za isključenje od odgovornosti, jer pravila Western Uniona, a kako to navodi punomoćnik tužitelja nisu pozitivni propisi u Bosni i Hercegovini, niti se u konkretnom slučaju radi o tzv. Athezionim ugovorima (ugovori o pristupanju).

Na osnovu naprijed navedenog, odlučeno je kao u izreci ove presude.

Odluku o kamatama sud je donio na osnovu člana 277. Zakona o obligacionim odnosima, te je obavezao tužene na isplatu zakonske zatezne kamate počev od dana uplate novčane transakcije, tj. 04.02.2006.godine, pa do isplate , a u smislu člana 186. Zakona o obligacionim odnosima.

Odluku o troškovima parničnog postupka, sud je donio na osnovu člana 383., a u vezi sa članom 386. Zakona o parničnom postupku, te se isti troškovi sastoje od troškova za rad po angafovanom pu nomocniku advokatu, obračunato shodno vrijednosti predmeta spora i uspjeha u parnici (100 %), a prema važećoj Advokatskoj tarifi, prema specifikaciji troškova postupka, te se isti troškovi sastoje od troškova za sastav tužbe od 31.08.2006.godine u iznosu od 360,00 KM, troškova pristupa na pripremno ročište dana 27.12.2006.godine u iznosu od 360,00 KM, te naknada po satu 60,00 KM, a za pet sati 300,00 KM, naknada troškova prevoza 120 km x 1,92 KM iznosi 232,40 KM, od čega 35 % iznosi 80,64 KM ukupno 740,64 KM, troškova pristupa na glavnoj raspravi dana 13.03.2007.godine u iznosu od 360,00 KM, te naknada po satu 60,00 KM za pet sati 300,00 KM i naknada troškova prevoza 80,64 KM ukupno 740,64 KM, troškovi pristupa na nastavak glavne rasprave dana 06.06.2007.godine (50 % AT) u iznosu od 180,00 KM, plus naknada po utrošenom satu za 5 časova po 60,00 KM iznosi 300,00 KM, te naknada troškova prevoza 80,64 KM, što iznosi 560,64 KM, te tri dnevnicke u visi ni dnevnicke sudije Općinskog suda u Sarajevu od 109,12 KM a koji troškovi za angažovanog punomoćnika advokata iznosi 2.401,92 KM, te troškovi na ime vještačenja po vještaku grafološke struke u iznosu od 250,00 KM, troškovi prevoda Ugovora po tumaču za Engleski jezik u iznosu od 480,00 KM, te troškovi sudske takse na tužbu i na odluku u iznosu od po 184,77 KM, a koji troškovi ukupno iznose u visini od 3.828,82 KM .

SUDIJA

Muratović Jasmina

POUKA: Protiv ove presude dozvoljena je žalba putem Kantonalnog suda u Sarajevu u roku od 30 dana od dana prijema presude u dovoljnom broju primjeraka za sud i suprotnu stranu.